

Utbildningsinspektion i Främbyskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Främbyskolan

Skolverket sände den 18 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Främbyskolan har bestått av undervisningsrådet Lilian Berglund Wallin samt experten Lars-Göran Börjesson. Besök i Främbyskolan inleddes onsdagen den 9 februari och avslutades torsdagen den 10 februari 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Främbyskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Främbyskolan genomfördes formella intervjuer med skolledningen urval av elever, föräldrar samt lärare. Lektioner i samtliga klasser besöktes. Under besöket fördes också samtal med elevråd och elevvårdande personal. Några elever ansvarade för att guida inspektörerna runt i skolans lokaler och under besöket fördes även spontana samtal med elever och personal.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Främbyskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	38
Grundskola	225

Utbildningen vid Främbyskolan i skoldistriktet Berget, omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 och en mindre grupp för elever med socioemotionella svårigheter. För elever i F–3 finns skolbarnsomsorg och för elever i årskurserna 4–6 öppen fritidsverksamhet. Verksamheten är organiserad i arbetslag. I de arbetslag/basgrupper som arbetar med elever i förskoleklass tom årskurs 2 ingår förutom lärare även fritidspedagoger. Främbyskolan ingår i det timplanefria försöket.

Flertalet av skolans elever bor i närliggande villaområden och flerfamiljshus.

Skolan ligger i vacker natur nära sjön Runn. Skolbyggnaden i ett plan är byggd 1977. Skolgården inbjuder till lek och spel. På den intilliggande sjön kan eleverna åka skridskor, skidor och göra fiskeutflykter.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Kunskaper relaterat till kursplanernas mål

Resultaten från de nationella proven visar att eleverna i Främbyskolan har goda kunskaper i matematik, engelska och svenska. Ett fåtal elever uppnår inte kunskapsmålen i ett eller flera ämnen. Förutom nationella prov genomför Främbyskolan tester i svenska för elever i de yngre åldrarna där resultaten redovisas till nämnden. För närvarande görs inga tester i ämnet matematik för de yngre åldrarna, men rektorn planerar att införa kontinuerlig uppföljning genom matematikdiagnoser under innevarande läsår.

Kunskapsutveckling i övriga ämnen är inte lika tydligt dokumenterad och följs inte upp på ett lika systematiskt sätt för varje enskild elev. Vid utvecklingssamtalen sker en dokumentation men den varierar mellan lärarna och har inte en övergripande struktur som enligt inspektörerna kan vara ett underlag för analys av elevernas samlade kunskapsutveckling. Inspektörernas bedömning är att skolan bör vidareutveckla sina rutiner för hur elevernas kunskapsutveckling skall utvärderas och dokumenteras.

En viktig förutsättning för att eleverna skall kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig i planering och genomförande av arbetet i skolan är att de vet om målen för undervisningen. Inspektionen visar att målen för undervisningen i allmänhet inte är kända av eleverna. Lärare menar att det är svårt att beskriva målen, vanligast är att man gör det i samband med utvecklingssamtal. Annars kan det ske vid planering av tema eller andra större arbetsområden. I några grupper har lärarna åskådliggjort mål och aktiviteter i form av träd och löv. Då kan föräldrar och elev se hur elevens måluppfyllelse utvecklas. I slöjdämnen finns en nedtecknad beskrivning av vilka mål och aktiviteter eleverna skall uppnå respektive genomföra

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring kunskaper

Inspektionen vid Främbyskolan visar att eleverna oftast får arbeta på ett varierat sätt både enskilt och i grupp. I planeringen av undervisningen för läsåret ingår flera delar som är särskilt inriktade på ett problemlösande och kreativa arbetsätt. Exempel på det är arbete med s.k. NTA-lådor, ett naturorienterat material, samt ett för hela skolan gemensamt tema kring Falun som ett världsarv.

Under besök i skolans verksamheter såg inspektörerna flera exempel på hur eleverna kunde lyssna på och diskutera olika frågor. Det var också påfallande hur eleverna visade glädje och lust att lära i sitt skolarbete. Detta bekräftas också av intervjuade föräldrar som menar att deras barn tycker om att gå till och vara i skolan. Runt om på skolans väggar fanns uppsatta exempel på elevernas arbeten och det var tydligt att de var stolta över vad de gjort. Inspektörernas bedömning är att Främbyskolan skolan är en inspirerande och utvecklande miljö att vistas i.

Det framkommer inte att lärare och elever arbetar strukturerat med utvärdering av elevernas arbete med syfte att se om uppsatta mål nås eller att eleverna får

kunskap om sin egen utveckling. I en del fall reflekterar dock lärarna tillsammans med eleverna mer regelbundet kring vad och hur de eleverna lärt. Inspektörernas bedömning är att skolan bör utveckla rutiner och metoder för att tillsammans med eleverna följa upp planering och arbete i samtliga ämnen

Utveckling och lärande relaterat till läroplanens mål kring normer och värden

Under besöket på Främbyskolan mötte inspektörerna glada och öppna elever. Två elever guidade inspektörerna runt skolan och det var tydligt att de tyckte om sin skola. Alla som inspektörerna talat med menar att skolan är en trygg plats att vara på.

Begreppet mobbning är känt bland eleverna och de tycker inte att man skall acceptera det. Alla elever som inspektörerna pratat med säger att mobbning inte förekommer i skolan. Detta bekräftas också av elevenkäter som genomförs årligen på skolan. I de fall då det uppstår konflikter säger eleverna till personalen och de litar på att personalen reder ut konflikterna. Intervjuade föräldrar framhåller också att skolans personal snabbt tar tag i konflikter. Inspektörerna bedömer att Främbyskolan är en trygg miljö för eleverna att arbeta i samt att eleverna respekterar olikheter och inte tolererar kränkande behandling.

Eleverna förstår betydelsen av en god utbildning och att gå i skolan. De tar i de allra flesta fall ansvar för skolarbetet genom att sköta läxor och sin planering av skolarbetet. Något stort reellt inflytande på vad eleverna skall arbeta med eller vilka arbetssätt som skall använda i klassrummet kunde inte inspektörerna se. Arbetet i utgår huvudsakligen från lärarnas planering. I enstaka fall kunde inspektörerna se vid observationer att elevernas synpunkter eller idéer tas tillvara i planeringen av undervisningen.

Inflytandet är större då eleverna planerar eller arbetar med teman eller andra större projekt. Personalen är medveten om detta och har frågan om inflytande och delaktighet som ett utvecklingsområde under läsåret. Inspektörernas bedömning är att skolan bör utveckla arbetsformerna så att eleverna ges ett reellt inflytande och kan ta ett personligt ansvar för sin kunskapsutveckling.

Äldre elever i F-årskurs 2 tar ansvar genom att hjälpa yngre kamrater med läs- och träning, knyta skridskor mm. Andra exempel är att ordna matkön eller som i årskurs 6 ansvara för caféet på raster. Inspektörerna kunde under besöket på skolan se flera exempel på hur elevernas arbeten pryder skolans väggar samt att skolan var välvårdad och fri från klotter. Detta tyder på enligt inspektörerna att elever tar väl hand om sin arbetsmiljö.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultaten i ämnena svenska, matematik och engelska i årskurs 5 är goda. Skolan behöver dock utveckla rutiner och metoder för att systematiskt följa elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen. Där vill inspektörerna särskilt uppmärksamma skolan vikten av att utvärdera eleverna kunskapsutveckling matematik i de tidigare åldrarna.

Inspektörerna bedömer utifrån observationer och intervjuer att Främbyskolan i huvudsak når goda resultat av arbetet kring läroplanens mål om kunskapskvaliteter, normer och värden. Den del i detta arbete som skolan behöver förbättra är elevernas inflytande i skolarbetet.

Inspektörerna vill till sist uppmärksamma skolan på dess ansvar för att följa upp och säkerställa att eleverna utvecklar de kunskapskvaliteter som anges i läroplanen och kursplanerna. Inspektörerna betonar vikten av att skolan har system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling för att säkerställa att alla elever når kunskapsmålen. Inspektörerna vill även understryka betydelsen av att eleverna har god kännedom om målen att uppnå och målen att sträva mot.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Samverkan och delaktighet

På Främbyskolan får eleverna lära sig samverkan genom att diskutera frågor i klassråd, elevråd eller samlingar i de yngre åldrarna. Representanter ur elevrådet som inspektörerna talat med var väl medvetna om vikten av sitt uppdrag. De berättade att skolan på elevrådets förslag, satt upp bollplank, köpt bollar och samlat in pengar till SOS-barnbyar. Representanter ur elevrådet ansvarar också för att skriva tillbudsrapporter där varje skada som någon elev får noga dokumenteras. För detta uppdrag deltar representanter för årskurs 4–6 årligen i en utbildning för elevskyddsombud.

Alla elever deltar varje månad i ett stormöte där alla får aktuell information av rektor eller lärare. Ett syfte med stormötet är att alla som vistas i skolan skall känna sig delaktiga i det som bestäms och sker i skolan. Organisationen i basgrupper där olika åldrar arbetar tillsammans främjar enligt lärarna ett demokratiskt och ansvarstagande förhållningssätt hos eleverna. Dagligen skapas tillfällen där äldre elever hjälper yngre med t.ex. deras skolarbete.

Inspektörerna bedömning är att eleverna vid Främbyskolan utifrån ålder och mognad känner till demokratiska principer och förstår vikten av att alla som vistas på skolan får vara med och påverka verksamheten.

Främbyskolan har en lokal styrelse med föräldramajoritet. Mål för den lokala styrelsen är att ge föräldrarna ett ökat inflytande och med föräldrarnas erfarenheter och kunskaper utveckla och bredda kompetensen i skolan.

Arbetet i styrelsen har under det senaste året, enligt representanter för styrelsen, varit mer inriktad på att påverka den yttre miljön kring skolan än det inre arbetet på skolan. Eleverna har genom det arbetet fått en säkrare trafik- och skolgårdsmiljö. Styrelsen ansvarar även för olika teman som droger eller sk. bokveckor.

Skolan samverkar även med föräldrar genom olika former av möten, utvecklingssamtal, regelbundna informationsblad och rektorns ”hembrev” som publiceras på skolans hemsida. Representanter för föräldrar framhåller att det alltid är lätt att få kontakt med rektor och de som arbetar på skolan och att de får den information de kan behöva. Inspektörerna bedömning är att Främbyskolan har fungerande former för samverkan med vårdnadshavare.

Inspektionen visar att elevernas inflytande över vad de skall arbeta med och hur arbetet organiseras är begränsat. Inflytandet är större då eleverna planerar eller arbetar med teman eller andra större projekt. Det är intressant att notera att elever och lärare har olika meningar om i vilken omfattning elever har inflytande över sitt lärande. Enligt eleverna är det lärarna som bestämmer det mesta

medan lärarna menar att eleverna kan påverka sitt skolarbete. Personalen är medveten om detta och har frågan om inflytande och delaktighet som ett utvecklingsområde under läsåret.

Inspektörerna bedömning är att skolans arbete för att öka elevernas delaktighet i sin utbildning bör utvecklas. En del i det arbetet är att elever och lärare diskuterar varandras förväntningar och krav på hur ett inflytande i skolarbete skall organiseras.

Värdegrundsarbetet

På Främbyskolan pågår det ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete i olika former. Arbetet varierar från lärare till lärare hur man exempelvis använder olika underlag för samtal i grupp eller större diskussioner eller att man arbetar värderingsövningar, dramaövningar och lekar. I en del klasser har man massage där eleverna får massera varandra. Syftet är att utveckla elevernas respekt för varandra, främja ett lugn och öka koncentrationen. Representanter för lärarna säger också att frågor kring normer och värden alltid tas upp på lektioner. I F-årskurs 2 är det under skoltid alltid en vuxen närvarande för att för att stödja och hjälpa eleverna. På så sätt kan den vuxne ingripa vid konflikter eller stödja eleverna på olika sätt.

I flera klasser har elever och lärare arbetat fram gemensamma regler för en god arbetsmiljö. Ett gemensamt regelverk för hur vuxna och elever skall vara mot varandra på skolan har varit ett utvecklingsområde men, man har inte nått målet att skapa ett sådant ännu.

Arbetet med kränkande behandling

På Främbyskolan pågår ett aktivt arbete för att förebygga och ingripa mot kränkande behandling. Elever och föräldrar som inspektörerna talat med säger att skolans personal alltid är snabba att reda ut konflikter och att det alltid finns någon vuxen att vända sig till om det skulle hända.

Som en del i arbetet mot kränkande behandling, finns ett särskilt team bestående av ett antal vuxna, som fungerar som en antimobbingsgrupp. Medlemmarna i teamet får en särskild fortbildning som ges av en skolpsykolog.

Teamet arbetar huvudsakligen efter en modell eller handlingsprogram som kallas "Falumodellen", en central fastställd modell för arbetet mot mobbning.

Det är inspektörernas intryck att såväl det förebyggande som det ingripande arbetet inte enbart är fokuserat på mobbning utan gäller alla former av kränkande behandling. All personal som inspektörerna talat med är väl medvetna om vikten av detta arbete. Dock framkommer det att de som arbetar på skolan inte uppfattar att värdegrundsarbetet är ett resultat av ett gemensamt förhållningssätt. Arbetet är heller inte känt av elever som inspektörerna talat med.

Inspektörerna bedömer att Främbyskolans handlingsplan är bristfällig då den endast fokuserar på mobbning och inte alla former av kränkningar. Den behandlar dessutom endast relationen elev-elev istället för att omfatta samtliga relationer där kränkningar kan förekomma, dvs. såväl mellan elever som mellan personal och elever. Skolans strategier för det förebyggande arbetet framgår

inte heller på ett tydligt sätt. Inspektörernas bedömning är att skolans handlingsplan bör förbättras i ovan nämnda delar.

Enligt läroplanens krav att föräldrarna skall informeras om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan. Att vänta en vecka, eller att inte informera föräldrarna överhuvudtaget innebär därför enligt inspektörernas att skolans rutiner bedöms vara bristfälliga. Skolan bör åtgärda detta genom att ändra sina rutiner så att föräldrarna informeras på ett mycket tidigare stadium än vad som nu sker.

Inspektörerna vill även påpeka vikten av att alla delar i programmet utvecklas i samverkan med elever och föräldrar. Detta är särskilt viktigt, dels för att eleverna skall förstå att de vuxna arbetar mot samma mål, dels att informationen till föräldrar blir samstämmig och tydlig.

Skolhälsovård

Lärarna på Främbyskolan inspirerar och möjliggör för eleverna att vara aktiva på olika sätt. Det finns en skolidrottsförening där elever är aktiva. Skolgården inbjuder till många aktiviteter, det finns olika lekplaner, på vintern spolas en isbana för skridskoåkning. Skolan har köpt in skridsko- och skidutrustning som eleverna kan låna. Under besöket såg inspektörerna hur elever skyndade sig att låna skridskor för att hinna åka på rasten eller på idrottslektion. Inomhus finns en stor idrottshall och även andra utrymmen där eleverna exempelvis kan spela bordtennis. Flera av lärarna organiserar regelbundet undervisning utomhus.

Främbyskolan deltar även i ett projekt, Tobaksfri duo, vilket bland annat innebär att elever och föräldrar får tobaksinformation under vårterminen i årskurs 6. Eleverna erbjuds att tillsammans med en ”tobaksfri” vuxen skriva på ett avtal om att vara tobaksfri, dvs. snus- och rökfria under de tre kommande åren. Den vuxne tar därmed på sig ansvaret för uppföljningen, att vara ett ”tobaksfritt” omdöme och ett aktivt stöd.

Inspektörerna intryck är att skolan arbetar medvetet med att tillgodose elevernas rörelsebehov och för att inspirera eleverna till aktiva intressen.

Skolhälsovård ges i enlighet med författningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna vid Främbyskolan utifrån ålder och mognad känner till demokratiska principer och förstår vikten av att alla som vistas på skolan får vara med och påverka verksamheten. Skolan har en fungerande samverkan med vårdnadshavare.

Elevernas inflytande över arbetet i skolan är dock begränsat och bör förbättras.

Inspektörerna bedömning är att personalens på Främbyskolan arbetar medvetet för att skapa en god arbets- och utbildningsmiljö. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör revideras så att det beskriver skolans faktiska arbete för att förebygga, upptäcka och ingripa mot alla former av kränkande behandling. Programmet bör även innehålla en beskrivning av hur skolan avser att arbeta om en elev utsätts för kränkning av en vuxen. Inspektörerna vill i sammanhanget påpeka vikten av att detta arbete görs i samverkan med alla som berörs av skolan samt att vårdnadshavare kontaktas utan dröjsmål om kränkningar uppstår.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Lokala mål och innehåll

Personalen på Främbyskolan arbetar medvetet för att utnyttja resurser i form av tid och lokaler. Eleverna i de yngre åldrarna är organiserade i s.k. basgrupper där elever från förskoleklass till årskurs 2 samt skolbarnsomsorg finns med. Syftet är dels att underlätta inskolningen av elever till årskurs 1, dels att eleverna skall arbeta tillsammans med ett begränsat antal vuxna och att eleverna skall uppleva att de får en heldagsomsorg. Ämnet slöjd är organiserat så att eleverna får mindre tid men i gengäld arbetar de i en antalsmässigt mindre grupp. Enligt lärarna innebär det en kvalitetshöjning, eleverna hinner med mer och lärarna får mer tid för varje elev. I annan grupp har man valt att arbeta med en större grupp elever men då med två lärare.

I slöjdamnena har lärarna gjort en riskanalys för att minimera risken för skador. Enligt analysen är en mindre elevgrupp en viktig faktor för att undvika olyckor.

Arbetsätten

Enligt Främbyskolans arbetsplan skall eleverna erbjudas en mångfald av inlärningsmodeller. Tematiska arbetssätt sker regelbundet, under innevarande läsår deltar skolan i ett tema Vårt Världsarv. Tanken med att arbeta med ett lokalt världsarv är att det finns värden i bygden som eleverna skall lära sig att ta ansvar för. Världsarvet ger möjlighet till studier i olika ämnen och varje arbetslag har skrivit egna mål för arbetet.

Alla elever har under året arbetat med s.k. NTA (naturvetenskap och teknik för alla). Skolan har även deltagit i ett matematikprojekt Kängurutävling, där syftet är att stimulera intresset för matematik. Under besök i verksamheterna kunde inspektörerna se inspirerande undervisning i matematik. De vill i högre grad än idag ha en undervisning som bygger mer på frågor och diskussioner i elevgruppen.

Skolan har ont om grupputrymmen, men de lokaler som finns utnyttjas så att eleverna kan arbeta i mindre grupper vid datorer eller i bibliotek.

Det är inspektörernas intryck att skolans personal är måna om att inspirera eleverna till att lära mycket genom att överallt visa elevers arbeten och erbjuda ett varierande arbetsmateriel. Skolans bibliotek är t.ex. mycket inbjudande, ansvariga för biblioteket arbetar medvetet för att öka elevernas intresse för att läsa böcker. Inspektörerna bedömning är att Främbyskolan arbetsformer och arbetsmiljö på ett bra sätt gynnar elevernas kunskapsutveckling.

Individanpassning, individuell planering och stöd

Skoldistrikt Berget har tagit fram en plan för elevhälsa, "Verksamhetsplan för elevhälsa". Syftet är att förstärka skolans möjligheter att ge elever stöd och att effektivisera samverkan mellan olika personalgrupper i skoldistriktet. Planen skall och säkerställa att det finns en samsyn så att alla barn får det stöd de kan behöva.

Personalen på Främbyskolan strävar efter att anpassa undervisningen efter varje elevs förutsättningar och behov. Skolan har rutiner för att upptäcka och arbetar

systematiskt för att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Vid intervjuer med personalen beskrevs hur man i arbetslaget hjälper varandra för att skapa möjlighet att arbeta särskilt med elever i behov av stöd. Elevgrupper kan tillfälligt organiseras och personalresursen används flexibelt utifrån situation och behov. Vid gruppindelningar av elever i basgrupperna medverkar specialpedagogen så att varje barn kan ges det stöd det kan behöva. När elever lämnar basgruppen för att börja i årskurs 3 följer specialpedagog för de yngre eleverna med en termin för att lämna till nästa specialpedagog.

I de fall där eleverna har mer omfattande stödbehov tar personalen kontakt med specialpedagog och man diskuterar åtgärder i arbetslaget. Kontakt tas också alltid med hemmet. Åtgärdsprogram upprättas som följs upp och utvärderas. Frågan om elevs behov av stöd kan även behandlas på ett elevvårdsmöte där skolledning och specialpedagog deltar. I de fall det finns behov av särskilda åtgärder så kopplas den elevvårdsgruppen in. Beslut om vidare åtgärder tas av rektorn på en elevvårdskonferens.

Inspektörerna menar att Främbyskolan generellt bedriver ett bra arbete för att identifiera och hjälpa elever i behov av stöd. Det framkommer emellertid vid samtal med personal, att alla elever inte får det stöd de kan behöva, vilket inte är godtagbart.

Studiehandledning på modersmålet erbjuds alla elever som har behov av det.

Främbyskolan har en särskild undervisningsgrupp, beslut om placering av elever i denna grupp har tagits av rektorn i samråd med föräldrarna. Sådana beslut skall dock fattas av skoldistriktsschefen, inte av rektorn. Eleverna i den särskilda undervisningsgruppen har åtgärdsprogram.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Som tidigare nämnts genomför Främbyskolan förutom nationella prov, tester i olika årskurser. Resultaten av tester i vissa årskurser rapporteras till skolnämnden. Resultaten i matematik, svenska och engelska ges till elever och föräldrar företrädesvis på utvecklingssamtalen. Även vid klasskonferenser sker en viss resultatredovisning. I övriga ämnen sker ingen dokumentation utan resultaten hålls av varje enskild lärare.

Eleverna deltar sällan i några utvärderingar för att följa upp vilka resultat arbetet har gett. I de fall eleverna gör utvärderingar sker det i samband med att de redovisar uppgifter som utförts i elevens val.

Utvecklingssamtal

Främbyskolan genomför utvecklingssamtal en gång per termin. Elever och föräldrar förbereder sig i flera fall genom att svara på olika enkätfrågor. Lärarna går tillsammans med elev och förälder genom hur eleven utvecklat kunskaper inom olika områden. Under samtalet kommer man överens om nya mål som skrivs ner. Elever och föräldrar upplever att utvecklingssamtalen har hög kvalitet och ger den information man vill ha.

Samverkan och öppenhet

Främbyskolan har samarbete med olika företag i Främbyområdet. Genom samarbetet har skolan fått medel som har fördelats i fritidhemsverksamheten. Skolan har deltagit i möten som Näringslivskontoret inbjudit till. Samarbetet har bl.a. lett till att ett område har skapat i skolans närhet där skolan har utomhusundervisning samt en omläggning av busstrafiken för elevernas transporter till och från skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Främbyskolan arbete för att nå målen och anpassa undervisningen efter elevers olika behov är av god kvalitet.

Elever får dock inte det stöd de är berättigade till för att uppnå kunskapsmålen. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med bestämmelserna. Skolan bör dock utveckla arbetet med att hitta former för hur eleverna skall bli delaktiga i utvärderingen av det egna lärandet.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Ansvarfördelning, beslutsordning och kommunikation

I Falu kommun är barnomsorg och skola organiserad i en skolförvaltning med en skolnämnd och en skolchef. Barnomsorg och grundskola är indelad i fem geografiska distrikt med ansvariga distriktschefer. Främbyskolan tillhör Bergets skoldistrikt. Ledningsgruppen, skoldistriktschef och skolornas rektorer har gemensamma möten för förskola/skola.

Rektorn för Främbyskolan framhåller att styrning och beslutsordning mellan skola och distrikt fungerar mycket väl.

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Ledningen på Främbyskolan består av en rektor. Rektorn anser att hon blir väl förtrogen med verksamheten genom regelbundna möten och att tala mycket både med personal och elever och följa dem i deras arbete. För att vara synlig och nåbar för alla som vistas i skolan finns rektorns expedition i mitten av skolan. Rektorn har också som ambition att läsa samtliga veckorapporter som delas ut till hemmen.

Det framkommer också under besöket på skolan att såväl elever och föräldrar som personal har ett stort förtroende för rektorn och menar att det är lätt att framföra synpunkter till henne. Däremot efterlyser personal ett mera tydligt pedagogiskt ledarskap. Enligt personal stödjer rektorn gärna personal som vill utveckla sitt arbete men man har ändå inte klart för sig i vilken riktning rektorn vill styra den pedagogiska verksamheten.

Inspektörerna bedömer att skolledningen vid Främbyskolan är tydlig och väl förtrogen med verksamheten. Däremot bör rektorns pedagogiska ledarskap bli mera tydligt där det framgår i vilken riktning rektorn vill utveckla det pedagogiska arbetet.

Rektors pedagogiska ledning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Inför kvalitetsredovisningen, som skrivs i slutet av läsåret, gör varje arbetslag en utvärdering som blir underlag både för kvalitetsredovisningen och både en avstämning av hur långt man kommit med måluppfyllelsen av den lokala arbetsplanen. Enkäter ges till elever varje år och föräldrar vartannat år där de tillfrågas om elevernas situation i skolan och sin upplevelse av hur skolan fullgör sitt uppdrag. Dessutom får all personal besvara en medarbetarenkät (psykosocial skyddsround). Resultaten följs upp och analyseras av skolan och tillsammans med arbetslagens utvärderingar, presenteras de i en kvalitetsredovisning. Vid starten av nästa kalenderår gör arbetslagen utifrån kvalitetsredovisningen, ytterligare en avstämning av arbetsplanen och den revideras i de fall där det behövs.

Inspektörerna bedömning är att skolans kvalitetsredovisning väl beskriver skolans uppnådda resultat. I redovisningen finns också analyser och förslag på nya förbättringsområden. Reflektion och analys blir också ett underlag för utveckling av den aktuella arbetsplanen. Inspektörer kan ändå se att det finns brister i skolans kvalitetssäkring och förbättringsarbete. Det framkommer under intervjuer med den pedagogiska personalen att det råder oklarheter om hur kvalitetsarbetet är organiserat. Det är inte tydligt för alla hur arbetsplan och kvalitetsredovisning är kopplade till varandra. Rektorn bör därför klargöra hur detta arbete skall organiseras och genomföras.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Främbyskolan har en väl fungerande ledning. Rektorn är förtrogen med verksamheten men bör enligt inspektörernas bedömning, utveckla det pedagogiska ledarskapet.

Kvalitetsarbetet bör förbättras så att alla som deltar är väl införstådda med syftet och hur arbetet är organiserat så att uppföljningar och utvärderingar ligger till grund för planering av verksamheten.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Tillgången till utbildning är i allmänhet god i Främbyskolan. De elever som önskar modersmålsundervisning får det. Skolan har rutiner för att inventera behov elevers behov av undervisning i svenska som andra språk. De elever som läser svenska som andra språk arbetar efter ämnets läroplan. Elever i årskurs 6 kan göra olika språkval.

Ämnet elevens val erbjuds eleverna från årskurs 5. Utgångspunkten i skolans planering och genomförande är att ämnet skall innebära en fördjupning av elevernas kunskaper. Inspektörerna konstaterar dock att skolan inte erbjuder ett urval av områden som eleverna kan välja emellan, utan eleverna arbetar med sådant de är intresserade av eller i en del fall med uppgifter som de inte har hunnit med i den ordinarie planeringen. Det framkommer under inspektionen att lärarna i en del fall är medvetna om bristerna med genomförandet av elevens val och vill utveckla ämnet. Elevens val skall enligt författningarna erbjudas som ett allsidigt urval av ämnen vilka skall ge möjlighet till fördjupning och breddning av elevernas kunskaper.

Information om utbildning

Främbyskolan använder flera olika kanaler för att informera föräldrar om verksamheten. Det sker genom olika typer av informationsbrev, möten och via skolans hemsida. De föräldrar som inspektörerna talat med är nöjda med den information de får av skolans ledning och personal.

Inspektörerna bedömer att skolans sätt att hantera information till hemmen sker på ett genomtänkt sätt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna tillgången till utbildning i allmänhet är god i Främbyskolan.

Inspektörerna bedömer dock att skolan inte erbjuder elevens val i enlighet med författningarna, vilket inte är acceptabelt.

6. Resurser

Personalens kompetens, kompetensutveckling och resursfördelning

Främbyskolans personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Både elever och föräldrar är mycket nöjda med den kompetens skolans personal har och det engagemang den visar i det dagliga arbetet.

De resurser som tilldelas Främbyskolan fördelas av rektorn. Rektorn avsätter medel till personal och materiel i de klasser som behöver extra stöd samt till specialpedagogisk undervisning. Resurser ges till arbetslagen samt fritidsverksamheten för läromedel som de själva tar ansvar för.

Skolan har en kompetensutvecklingsplan för personalen. Planen utgår från prioriteringar i skolans arbetsplan och från önskemål som kommer fram vid medarbetarsamtalen. I detta sammanhang vill inspektörerna visa på möjligheterna att utifrån utvärderingar och kvalitetsredovisning planera för personalens vidare kompetensutveckling.

Läromedel, pedagogiska materiel och utrustning samt lokaler

Läromedel och annan pedagogisk materiel är tidsenlig och anpassade till läroplan och kursplaner. Skolans lokaler är i gott skick. Det finns utrymmen för både gruppundervisning och enskilt arbete, även om det enligt personalens bedömningar, inte är i tillräcklig omfattning. Skolan är väl anpassad för elever med olika funktionshinder. Lokalerna ger enligt inspektörernas bedömning goda förutsättningar för trivsel och trygghet och utgör även en god lärandemiljö. Skolmåltiderna lagas i skolan och serveras i en matsal som erbjuder en trivsamt och lugn miljö.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörer att skolans resurser, med avseende på personalens kompetens, lokaler, läromedel och annan utrustning, är goda.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Främbyskolan övergripande är av god kvalitet. Eleverna trivs och känner sig trygga. Deras medverkan och inflytande i skolans olika demokratiska forum gör att de känner sig delaktiga i det som bestäms och sker i skolan. Skolans samarbete med föräldrarna fungerar

bra. Organisationen med åldersintegrerade grupper för elever i tidigare årskurser ger flera möjligheter till eleverna att ta ansvar för varandra.

Det pågår ett omfattande arbete i klasserna med skolans värdegrund. Skolledning och personal arbetar ambitiöst för att skapa en god pedagogisk verksamhet. Inspektörerna vill särskilt peka på skolans inspirerande bibliotek och det sätt det utnyttjas i skolarbetet. Rektorn är väl förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och som helhet bedömer inspektörerna att styrning och ledning av Främbyskolan är godtagbar. Lärarna har utbildning för den undervisning som de bedriver och skolans lokaler och läromedel är ändamålsenliga och av god kvalitet. Till sist vill inspektörerna lyfta fram personalens arbete för att utnyttja den fina utemiljö som finns runt Främbyskolan så att eleverna ges rika tillfällen till lek och spel samt till naturupplevelser.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

- Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör revideras så att det omfattar skolans arbete för att förebygga och ingripa mot alla former av kränkande behandling. Programmet bör även innehålla en beskrivning av hur skolan avser att arbeta om en elev utsätts för kränkning av en vuxen samt att vårdnadshavare kontaktas utan dröjsmål om kränkningar uppstår.
- Elevernas inflytande och delaktighet i undervisningen samt ansvarstagande för sitt eget lärande bör förbättras.
- Skolan bör utveckla rutiner och metoder för att systematiskt följa och analysera elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, matematik och engelska och i läroplanen.
- Skolan bör förbättra informationen så att eleverna får kännedom om målen för utbildningen avseende såväl målen att uppnå som målen att sträva mot.
- Skolan bör utveckla arbetet för hur eleverna skall bli delaktiga i utvärderingen av det egna lärandet.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras så att uppföljningar och utvärderingar ligger till grund för planering av verksamheten och de förbättringsåtgärder som planeras utgår från en analys av skolans måluppfyllelse och resultat.
- Rektorn bör utveckla det pedagogiska ledarskapet.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna i nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Elever som bedömts inte ha uppnått kunskapsmålen ges inte stöd i den utsträckning de har rätt till (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med bestämmelserna (5 kap. 5 § samt 8 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elevens val anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-12-16	Stockholm

Lars-Göran Börjesson
Lillian Berglund Wallin